

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แรงสะท้อนของวิกฤตเศรษฐกิจทางการเงินของเอเชียที่มีต้นตอจากประเทศไทยได้ส่งผลสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจการเงินการธนาคารและธุรกิจอื่น ๆ ในประเทศต่าง ๆ อย่างมากทำให้การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจทยอยออกไป ทุกประเทศต้องปฏิรูปเศรษฐกิจครั้งใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้นำวิธีการปรับโครงสร้างหนี้มาใช้อย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นประเทศอินโดนีเซีย เกาหลีใต้ มาเลเซีย และประเทศไทย เพื่อสนับสนุนให้สถาบันการเงินแข็งแกร่งและสามารถกระตุ้นการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจได้อย่างจริงจังและยั่งยืน โดยมีการจัดตั้งองค์กรเพื่อส่งเสริมการปรับโครงสร้างหนี้และบริษัทบริหารสินทรัพย์เพื่อบริหารหนี้ด้วยคุณภาพในระบบการเงินให้รวดเร็วยิ่งขึ้น¹ เศรษฐกิจในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2540 การอำนวยการสินเชื่อของสถาบันการเงินจะอยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารแห่งประเทศไทย ภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ และสัดส่วนของเงินฝาก สินทรัพย์กับภาระหนี้ที่ค้างชำระของสถาบันการเงิน รวมถึงความสามารถในการอำนวยการสินเชื่อของสถาบันการเงินในแต่ละแห่งเมื่อถูกคำผิคนัดไม่ชำระเงินตามกำหนดเวลาและเงื่อนไขของสัญญาที่จะมีการกำหนดกระบวนการในการติดตามลูกหนี้ที่ได้ค้างชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ซึ่งที่เรียกว่าหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ **Non - performing Loans (NPLs)** โดยจะไม่ยุ่งยาก ชับซ้อนหรือมีขั้นตอนมาก อำนวยในการต่อรองอยู่ที่เจ้าหนี้ในสถาบันการเงินแต่ละแห่งที่จะกำหนดเงื่อนไขให้ลูกหนี้ผ่อนชำระหนี้ โดยในกรณีที่สามารถตกลงกันได้ เจ้าหนี้จะยอมให้ลูกหนี้ใช้บัญชีผ่อนชำระหนี้ได้ต่อไป และหากไม่สามารถเจรจาตกลงกันได้ เจ้าหนี้จะนำคดีขึ้นไปสู่การพิจารณาของศาลเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาให้นำทรัพย์สินหลักประกันออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ซึ่งเมื่อบังคับคดี

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2544). ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ : บทเรียนและประสบการณ์จากวิกฤตเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพฯ : ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ขายทอดตลาดทรัพย์สินหลักประกันแล้ว ไม่คุ้มหนี้ก็จะเข้าสู่กระบวนการสืบหาทรัพย์สินอื่นของลูกหนี้ เพื่อบังคับคดีกับทรัพย์สินที่สืบพบและนำเงินมาชำระหนี้จนครบถ้วนตามคำพิพากษาต่อไป แต่หาก ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินอื่นและมีหนี้ค้างชำระไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท กรณีเป็นบุคคลธรรมดา และ สองล้านบาท กรณีนิติบุคคลก็จะนำคดีเข้าสู่กระบวนการของศาลล้มละลาย ตามกระบวนการ พิจารณาคดีล้มละลายเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินทรัพย์ลูกหนี้ ตลอดจนให้ศาลมีคำพิพากษา ให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลาย ขั้นตอนในการดำเนินการกรณีที่ลูกหนี้ผิดนัดของสถาบันการเงิน ตามที่กล่าวมาข้างต้นล้วนมีกระบวนการเจรจาต่อรองในระหว่างการดำเนินการได้ทั้งสิ้น โดย กระบวนการในการเจรจาในชั้นศาล กรณีคดีแพ่งมีตั้งแต่การไกล่เกลี่ยของศาลจนถึงการตกลงทำสัญญา ประนีประนอมยอมความในศาล ส่วนคดีล้มละลายมีกระบวนการประนีประนอมหนี้ก่อนล้มละลายและ การประนีประนอมหนี้หลังล้มละลาย ซึ่งกฎหมายที่ใช้บังคับลูกหนี้ก็มีเพียงแต่ใช้มาตรการตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 เท่านั้น

กฎหมายที่ใช้ในการเจรจาประนีประนอมหนี้เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ส่วนใหญ่ จะใช้หลักการต่างๆไปของการทำนิติกรรมสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น การทำ สัญญาข้อตกลงผ่อนชำระหนี้ หรือหนังสือรับสภาพหนี้ หรือในกรณีมีคดีอยู่ในชั้นศาลก็จะนำ กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนของพิจารณาคดี การเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อให้เกิดการ ตกลงประนีประนอมในชั้นศาล และหากไม่สามารถตกลงกันได้ก็จะนำไปสู่การให้ศาลมีคำ พิพากษาและดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินหลักประกันเพื่อนำเงินมาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ ในกรณีที่ ลูกหนี้มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินและอยู่ภายในเงื่อนไขของกฎหมายล้มละลายแล้ว เจ้าหนี้ก็จะนำ ลูกหนี้ไปฟ้องเป็นคดีล้มละลายเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินและให้มีคำพิพากษาให้ลูกหนี้เป็น บุคคลล้มละลาย โดยในส่วนของเจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินก็จะสามารถนำภาระหนี้ที่ไม่สามารถ เรียกเก็บได้เข้าสู่กระบวนการตัดหนี้สูญตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยได้ต่อไป

เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยมีอัตราเจริญเติบโตสูงขึ้นเมื่อได้เปิดทำการค้าขาย อย่างเสรีกับต่างประเทศ โดยเฉพาะเมื่อรัฐบาลเปิดให้มีการนำเงินตราต่างประเทศเข้า – ออก ได้อย่างเสรี มีการนำเงินจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศ โดยในส่วนของอัตราแลกเปลี่ยน เงินตราต่างประเทศยังมีการควบคุมโดยรัฐบาล ซึ่งในขณะนั้นอัตราแลกเปลี่ยน ยังคงอยู่ในระดับที่ 1 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาเท่ากับ 26 บาท ซึ่งต่อมาในวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 รัฐบาลไทยได้ประกาศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นแบบลอยตัว มีผลทำให้ค่าเงินบาทลดลง อัตราแลกเปลี่ยน

ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกายู่ระหว่าง 27-30 บาท และได้ลดลงไปเรื่อย ๆ จนเป็นผลทำให้ประเทศไทยขาดสภาพคล่อง เงินสำรองคงคลังของประเทศลดลง เนื่องจากจะต้องนำเงินไปพยุงค่าเงินบาท และเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจกับประเทศไทยทำให้บริษัท และห้างร้านต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันการเงิน 56 แห่งถูกปิดดำเนินการ คนตกงานเพิ่มขึ้น อัตราดอกเบี้ยคิณคมีจำนวนสูงขึ้นจากเดิมอัตราร้อยละ 18 ต่อปี เป็นอัตราร้อยละ 20-30 ต่อปี ลูกหนี้ที่เป็น NPLs เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมีลูกหนี้ที่เป็น NPLs สูงสุดจำนวน 2.7 ล้านล้านบาท หรือร้อยละ 47.7 ของสินเชื่อบริการของสถาบันการเงิน ณ สิ้นเดือน พฤษภาคม 2542 รัฐบาลไทยจำเป็นต้องกู้ เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (**International Monetary Fund**) ซึ่งเป็นธนาคารกลางของประเทศสมาชิก ในโครงการ IMF (ไอเอ็มเอฟ) จำนวน 14,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ และในส่วนของ การติดตามหนี้ของเจ้าหนี้ ได้มีการดำเนินคดีแพ่งเรียกหนี้คืนจากลูกหนี้เพิ่มมากขึ้น จนทำให้คดีในศาลมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น อย่างรวดเร็ว การเจรจาหนี้หรือประนอมหนี้เริ่มมีความซับซ้อนและยุ่งยากมากขึ้น รัฐบาลจึงได้ จัดตั้งองค์กรมารองรับเพื่อบริหารจัดการทรัพย์สินและหนี้สินที่เพิ่มสูงขึ้นดังกล่าว เพื่อควบคุม จำนวนของลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ให้อยู่ในวงจำกัด โดย ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออก หลักเกณฑ์การปรับโครงสร้างหนี้ พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ให้สถาบันการเงินปฏิบัติในการปรับ โครงสร้างหนี้ โดยสนับสนุนให้สถาบันการเงินมีการกำหนดนโยบาย วิธีการและขั้นตอนที่ เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างหนี้ โดยการ จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุง โครงสร้างหนี้ (คปน.) ขึ้นมา โดยให้มีหน้าที่กำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมให้ มีการเจรจาปรับปรุง โครงสร้างหนี้ระหว่างภาคเอกชนและสถาบันการเงิน ให้เกิดผลโดยเร็ว ² วิธีการเจรจาประนอมหนี้ และหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้จึงได้เริ่มมีการนำใช้เป็นรูปเป็นร่าง และมีประสิทธิภาพ มากขึ้น โดยมุ่งหวังเพื่อที่จะลดปริมาณคดีที่อยู่ในศาลและส่งเสริมให้ลูกหนี้ที่สามารถชำระหนี้ได้มี โอกาสที่จะดำเนินกิจการของตนเองได้ต่อไปดังเดิม และในส่วนของคดีล้มละลาย ได้มีการแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2541 และ 2542 ว่าด้วย การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และการจัดตั้งศาลล้มละลายกลางในปี พ.ศ.2544 มีวัตถุประสงค์จะฟื้นฟูกิจการลูกหนี้เพื่อให้ลูกหนี้สามารถที่จะประกอบกิจการต่อไปได้ แต่กระบวนการเจรจาประนอม หนี้ดังกล่าวก็ยังเป็นไปอย่างล่าช้า โดยในท้ายที่สุดเมื่อลูกหนี้ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงได้ เจ้าหนี้ก็ต้องนำคดีไปสู่ศาล นอกจากนี้ในส่วนของพระราชบัญญัติล้มละลายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการ

² สำนักงานคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้, 22 เมษายน 2543 : ธนาคารแห่งประเทศไทย, สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2549, จาก

ลูกหนี้ก็มีข้อจำกัด เช่น กฎหมายกำหนดให้ลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลเท่านั้นที่จะสามารถขอฟื้นฟูกิจการได้ หรือข้อจำกัดในเรื่องทุนทรัพย์ที่จะต้องมีการหนีไม่น้อยกว่าสิบ ล้านบาทหรือกรณีแผนฟื้นฟูกิจการตามกฎหมาย ว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการไม่ผูกพันบุคคลซึ่งเป็น ผู้ถือหุ้นกับลูกหนี้ หรือผู้ที่ต้องรับผิดชอบกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันหรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ ตลอดจนปัญหาของระยะเวลาตามแผนต้องไม่เกิน 5 ปี ปัญหาค่าใช้จ่ายในการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการของผู้ทำแผน ค่าใช้จ่ายของผู้บริหารแผนที่มีอัตราค่าใช้จ่ายสูง รวมทั้งปัญหาของผู้บริหารแผนไม่เข้าใจในการบริหารกิจการของลูกหนี้ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่เกิดการนั้นมีความซับซ้อนหรือผู้บริหารแผนไม่มีประสบการณ์และความรู้ที่เพียงพอในธุรกิจของลูกหนี้

ดังนั้น เพื่อให้การจัดการปัญหาสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนมากของสถาบันการเงินลดลงและให้เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว เพื่อเป็นหนทางหนึ่งในการแก้ปัญหาสภาพคล่องของสถาบันการเงิน และแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงได้ตราพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. 2544 ซึ่งมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 9 มิถุนายน 2544 (พระราชกำหนด บสท.) และได้จัดตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายอื่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์เพื่อรับโอนสินทรัพย์ด้วยคุณภาพของสถาบันการเงิน และบริษัทบริหารสินทรัพย์ทั้งของรัฐบาลและเอกชน ตลอดจนสิทธิอื่นใดเหนือทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันการชำระหนี้ รวมถึงสินทรัพย์ที่มีการฟ้องร้องคดีอยู่ในศาลโดยยังไม่ได้มีคำพิพากษามาบริหารจัดการสินทรัพย์ด้วยคุณภาพเหล่านั้นให้มีราคาสูงขึ้น เพื่อให้ลูกหนี้สามารถประกอบกิจการต่อไปได้ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการปรับโครงสร้างหนี้ และปรับโครงสร้างกิจการของลูกหนี้ ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้ของไทยฉบับแรกที่ออกมาเพื่อการปรับโครงสร้างหนี้โดยเฉพาะ แต่ทั้งนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวก็มีข้อจำกัดไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหานี้เฉพาะลูกหนี้ที่เป็น NPLs ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2543 เท่านั้น และจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการโอนตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย ตามมาตรา 30 และมาตรา 31 ทำให้เกิดปัญหาตามมาคือเกิดความไม่เป็นธรรมกับลูกหนี้ NPLs ที่ไม่เข้าเกณฑ์ตามเงื่อนไขของการโอนดังกล่าว รวมทั้งปัญหาเรื่องการใช้ดุลพินิจของศาลในกรณี บสท. ดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดของลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน แล้วแต่กรณี โดยไม่ต้องไต่สวน ตามมาตรา 58 และปัญหาเรื่องการใช้สิทธิเรียกร้องของ บสท. ในกรณีที่ลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันย้าย ถิ่นที่อยู่หรือปิดบังทรัพย์สินของตน รวมถึงปัญหาทางกฎหมายในเรื่อง “ทรัพย์สินหลักประกัน” ตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย ตลอดจนปัญหาอื่นๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับโครงสร้างหนี้ของ บสท. อาทิ

ปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือจากลูกหนี้ ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล รวมทั้งความล่าช้าในการได้มาซึ่งเอกสารสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้จากสถาบันผู้โอน

กฎหมายที่เกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้จึงมีส่วนสำคัญ และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เจ้าหนี้ หรือลูกหนี้ที่จะเลือกใช้เป็นแนวทางในการเจรจาแก้ไขปัญหาของหนี้ในเบื้องต้นระหว่างทั้งสองฝ่าย เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงไม่ให้อุทธรณ์นำคดีไปสู่ศาล ซึ่งจะมีผลทำให้ได้รับความสูญเสียทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นการเสียเวลา ค่าใช้จ่าย และความสัมพันธ์อันดีระหว่างคู่กรณี ดังนั้น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้จึงเป็นวิธีการที่จะสามารถรักษาผลประโยชน์ของคู่กรณีได้ดีที่สุด แต่ทั้งนี้ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ดีจะต้องก่อให้เกิดความพึงพอใจของคู่กรณี โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรม และความสุจริตจริงใจของทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้ หลักความยุติธรรมดังกล่าวนักปรัชญาชาวกรีกได้ให้คำจำกัดความหรือความหมายของคำว่า “ความยุติธรรม” ไว้ดังนี้

“เพลโต” (Plato) ได้ให้ความหมายของความยุติธรรมไว้ว่า หมายถึงความสมดุลภายในใจของบุคคลผู้มีวิญญูณทั้งสามส่วนทำหน้าที่ของตน และยังประสานงานกันอย่างเหมาะสม ความยุติธรรมจึงเป็นการรวมผลงานของคุณธรรมทั้งสามข้างต้นไว้ ในทัศนะของเพลโต คนดีเป็นคนที่มีความปัญญา กล้าหาญ รู้จักประมาณ ซึ่งจะเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าใครดี หรือใครเลว คนจะดีหรือเลวดูกันที่ คุณธรรมในใจของเขา และเห็นว่าความยุติธรรมเป็นเสมือนองค์รวมของคุณธรรม (The whole of virtue) หมายถึงการทำความดี (Doing well is justice.) หรือกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง (Right conduct) ความยุติธรรมของเพลโตจึงหมายถึงกรณีแต่ละคนกระทำสิ่งที่ตนเกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างเหมาะสม (Each do what pertains to him)³

“อริสโตเติล” (Aristotle) ได้ให้คำจำกัดความคำว่ายุติธรรมไว้ หมายถึงทางสายกลาง ระหว่างการกระทำต่อผู้อื่นอย่างไม่ยุติธรรม และการถูกผู้อื่นกระทำอย่างไม่ยุติธรรม ซึ่งอริสโตเติลได้แบ่งความยุติธรรมออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- 1) ความยุติธรรมในการจัดสรร (Distributive Justice) เป็นการแบ่งภาระ หน้าที่ หรือสิทธิประโยชน์ตามสัดส่วนที่เป็นทางสายกลาง โดยยึดคุณสมบัติของบุคคล และจำนวนการลงทุนเป็นหลัก
- 2) ความยุติธรรมในการแก้ไขความผิด (Rectificatory Justice) การแก้ไขฝ่ายที่เสียเปรียบให้ได้สิทธิกลับคืน และให้ฝ่ายที่ได้เปรียบต้องรับโทษหรือจ่ายค่าเสียหายแทนเพื่อก่อให้เกิดความเท่าเทียมกัน ความยุติธรรมจึงเกิดขึ้น

³ จรัญ โฆษณานันท์. (2533). นิติปรัชญา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 374 - 375.

อริสโตเติล มองว่าความยุติธรรม คือคุณธรรมสังคม (Social virtue) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ Natural Justice (ความยุติธรรมสากล)เป็นความยุติธรรม ซึ่งมีลักษณะเป็นสากลใช้กับมนุษย์ทุกคนไม่มีขอบเขตจำกัด และความยุติธรรมตามธรรมเนียม (Conventional Justice) เป็นความยุติธรรม ซึ่งเป็นไปตามค้ำวทกกฎหมาย แต่ว่าค้ำวทกกฎหมายนั้นต้องเปิดโอกาสให้มีการนำหลักความเป็นธรรมเข้ามาปรับแต่งกฎหมายด้วยในกรณีลักษณะเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น และความยุติธรรมย่อมเป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติของแต่ละสังคมแตกต่างกันตามแต่ละสถานที่ และอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามเวลาหรือความเหมาะสม ⁴

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้้นั้นความสุจริตของคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย ถือเป็นหลักที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในอันที่จะทำให้การปรับปรุงโครงสร้างหนี้้นั้นได้รับผลสำเร็จ โดยเฉพาะในฝ่ายของลูกหนี้ซึ่งต้องมีความจริงใจในการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ด้วยการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินทรัพย์สิน และภาระหนี้ต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อให้เจ้าหนี้ทราบทั้งหมดโดยไม่ปิดบัง ซ่อนเร้น หรือยักย้ายถ่ายเท หรือกระทำด้วยวิธีการใดเพื่อให้เจ้าหนี้หลงเชื่อเพื่อวัตถุประสงค์เพียงเพื่อที่จะชำระหนี้ให้แก่ฝ่ายเจ้าหนี้น้อยที่สุด ซึ่งหากได้กระทำการดังกล่าวมานี้ย่อมส่งผลให้กระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้้นี้ไม่สามารถบรรลุผลและใช้แก้ไขปัญหาได้อย่างเต็มที่ เพราะหากฝ่ายเจ้าหนี้ตรวจสอบพบในภายหลังว่าฝ่ายลูกหนี้มีเจตนาไม่สุจริตแล้ว ย่อมส่งผลให้ฝ่ายเจ้าหนี้สามารถบอกเลิกสัญญา และดำเนินคดีกับลูกหนี้ในมูลหนี้เดิมได้ต่อไป ดังหลักตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5 ที่ได้บัญญัติไว้ว่า **“ในการใช้สิทธิแห่งตนก็ดี ในการชำระหนี้ก็ดี บุคคลทุกคนต้องกระทำโดยสุจริต ”**

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

2.2 เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด และรูปแบบการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ รวมทั้งสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบของคู่สัญญาทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

⁴ จริญ โฆษณานันท์. (2533). เพิ่งอ้าง, หน้า 377.

2.3 เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายและหลักเกณฑ์ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินไทย เปรียบเทียบกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของต่างประเทศ

2.4 เพื่อศึกษาแนวคิดในการจัดตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย หลักเกณฑ์ วิธีการและกระบวนการในการปรับโครงสร้างหนี้ ตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.2544

2.5 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ของบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย ภายใต้หลักเกณฑ์ตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.2544 พร้อมเสนอแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้การปรับโครงสร้างหนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. สมมติฐานของการศึกษา

หากมีการปรับโครงสร้างหนี้ มาตราการทางกฎหมายในการปรับโครงสร้างหนี้ของบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) ตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.2544 โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การ โอนสินทรัพย์ด้วยคุณภาพ การใช้ดุลพินิจของศาลกรณีลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันไม่ให้ความร่วมมือกับ บสท. ในการปรับโครงสร้างหนี้ตามที่ บสท. ตั้ง โดยที่ตนอยู่ในฐานะที่ดำเนินการได้ หรือยกย้ายถ่ายเทหรือปิดบังซ่อนเร้นทรัพย์สินของตนให้ บสท. ดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดของลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน แล้วแต่กรณี โดยไม่ต้องดำเนินการไต่สวน รวมทั้งระยะเวลาในการใช้สิทธิเรียกร้องของ บสท. และปัญหาอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับโครงสร้างหนี้ของ บสท. อาทิ การไม่ได้รับความร่วมมือจากลูกหนี้ ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล ตลอดจนความล่าช้าในการได้มาซึ่งเอกสารสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้จากสถาบันผู้โอน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในกระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ของ บสท. อันสมควรได้รับการแก้ไขให้มีความชัดเจน เพื่อให้กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ของ บสท. ก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และสามารถบรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ในการประกาศใช้พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.2544 ยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหนังสือกฎหมาย บทความ วารสาร รายงานการวิจัย รวมทั้งบทบัญญัติ

กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายล้มละลาย และประกาศคำสั่งต่าง ๆ ของธนาคารแห่งประเทศไทย สื่ออินเทอร์เน็ต (Internet Network) รวมทั้ง วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาศึกษาวิเคราะห์อย่างมีระบบ

5. ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้จะดำเนินการศึกษาวิธีการและกระบวนการในการปรับโครงสร้างหนี้ของ บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย ภายใต้หลักเกณฑ์ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.2544 รวมถึงกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างหนี้ และหลักกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวิเคราะห์ถึงการแสดงเจตนา สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาในการปรับโครงสร้างหนี้ ตลอดจนทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

- 6.1 ได้ทราบถึงหลักเกณฑ์ วิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- 6.2 ได้ทราบถึงแนวคิด ความเป็นมา และรูปแบบการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ รวมทั้ง สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของคู่สัญญาทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- 6.3 ได้ทราบถึงแนวคิด และมาตรการทางกฎหมายในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินไทย เปรียบเทียบกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในต่างประเทศ
- 6.4 ได้ทราบถึงแนวคิด หลักเกณฑ์ และกระบวนการในการปรับโครงสร้างหนี้ของ บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.2544
- 6.5 ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ของบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.2544 รวมทั้งแนวทางแก้ไขเพื่อการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายในเรื่องดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์ ชัดเจน และใช้บังคับได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป